

ЖИТОМИРСЬКИЙ АГРОТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

ЗАТВЕРДЖЕНО

В. о. директора ЖАТФК

(посада керівника підприємства)

Микола ТИМОШЕНКО

(ім'я, прізвищ)

(підпис)

Наказ від _____

№ _____

М.П.

ІНСТРУКЦІЯ З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 78 при виконанні ручних земляних робіт (перекопування)

1. Загальні положення

1.1. У інструкції викладені вимоги охорони праці під час виконання ручних земляних робіт.

1.2. До виконання ручних земляних робіт допускаються особи віком не молодше 18 років*, що пройшли вступний інструктаж з охорони праці та оволоділи практичними навичками безпечної виконання робіт.

1.3. Протягом зміни слідкуйте за самопочуттям. Відчувши сонливість, раптові болі негайно припиніть роботу, використайте медичні препарати з аптечки або зверніться за допомогою до присутніх осіб.

1.4. Під час виконання ручних земляних робіт на працівників можуть діяти такі небезпечні та шкідливі виробничі фактори:

1.4.1. Фізичні небезпечні й шкідливі виробничі фактори:

- гірські породи, які обвалиються;
- підвищена запиленість повітря робочої зони;
- підвищена або знижена температура поверхонь обладнання, матеріалів;
- підвищена або знижена температура повітря робочої зони;
- підвищена або знижена вологість повітря; підвищена або знижена рухомість повітря;
- відсутність або недостатність природного світла; недостатня освітленість робочої зони;
- підвищена яскравість світла;
- підвищений рівень ультрафіолетової радіації; підвищений рівень інфрачервоної радіації;
- гострі краї, задирки й шорсткість на поверхнях конструкцій, інструменту й обладнання;
- розміщення робочого місця на значній глибині відносно поверхні землі.

1.4.2. Психофізіологічні небезпечні й шкідливі виробничі фактори:

- фізичні перевантаження (статичні, динамічні);
- нервово-психічні перевантаження (монотонність праці, емоційні перевантаження).

1.5. Для виконання земляних робіт у траншеях, котлованах і ямах глибиною понад 2 м, а також у зонах розташування підземних комунікацій (електрокабелі, газопроводи тощо) слід мати письмовий дозвіл (наряд-допуск) керівника робіт із переліком у ньому необхідних у даному випадку заходів з охорони праці.

1.6. Місця копання котлованів, траншей або ям повинні бути огорожені, встановлені попереджувальні знаки й написи (а в нічний час, за можливості, сигнальне освітлення).

1.7. Котловани й траншеї, які копають на вулицях, проїздах, у дворах населених пунктів, а також у місцях, де відбувається рух людей або транспорту, повинні бути огорожені захисними огороженнями, які мають попереджувальні написи й знаки, а в нічний час - сигнальне освітлення. Місця переходу людей через траншеї повинні бути обладнані перехідними містками, які освітлюються у нічний час.

*Дозволено допускати юнаків з 17 років до роботи I і II розряду, крім робіт у виїмках глибиною понад 2 м.

1.8. Під час виконання робіт використовуйте спецодяг, костюм брезентовий (Ми), чоботи гумові (Вн), рукавиці брезентові (Ми).

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Перевірте, щоб були міцно набиті лопати на держаки і закріплена від сповзання шурупом або цвяхом. Держак повинен бути виготовлений з твердої й в'язкої деревини (клен, дуб, в'яз, горобина тощо). Поверхня держака повинна бути гладкою, без задирок, розколів і сучків. Довжина держака повинна забезпечувати зручну позу під час копання. Лезо лопати повинно бути гостро заточене.

2.2 Не копайте без кріплення перезволожені, піщані, супіщені і лесові ґрунти.

2.3. При необхідності спуску в траншеї перевірте наявність розпірок кріплення стінок.

2.4. Упевніться, що на виконання земляних робіт на ділянках із патогенним зараженням ґрунту (скотомогильники, звалища, кладовища тощо) є дозвіл органів санепіднагляду.

2.5. Одягніть спецодяг та спецвзуття.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. При виконанні робіт звертайте увагу на обмеження глибини траншеї (ями) під час копання. Копання траншей з вертикальними стінками без кріплення в нескельних і незамерзлих ґрунтах вище рівня ґрутових вод і при відсутності поблизу підземних споруд допускається на глибину не більше: 1.0 м - в насипних, піщаних, гравійних ґрунтах та у ґрунтах, які містять у собі великі уламки каміння; 1,25 м - в супісках; 1.5 м - в суглинках і глинах, 2 м - в особливо щільних і нескельних ґрунтах.

3.2. За умов, що відрізняються від наведених у п. 3.1, котловани й траншеї розробляйте з уклонами без кріплення, при дотриманні відповідного кута природного уклона ґрунту або з вертикальними стінками, закріпленими на всю висоту.

3.3. Дощані кріплення котлованів і траншей розбирайте у напрямку знизу вгору, в міру зворотного засипання ґрунту.

3.4. Кількість дощок кріплення, що одночасно вилучаються по висоті, має бути не більше трьох, а в сипучих і нестійких ґрунтах - не більше однієї. В міру вилучення дощок розпірки переставляються. У цьому випадку існуючі розпірки вилучаються тільки після встановлення нових.

3.5. Під час копання котлованів, траншей і ям будівельні матеріали і землю, що викидається, по можливості, розміщуйте в межах огороженого місця або

осторонь від нього, але так, щоб не заважати рухові транспорту й пішоходів

3.6. Спускайтесь у широкі траншеї лише по драбинах, ширину не менше 0,75 м, із поручнями. Не спускайтесь по розпірках кріплення, бо послаблення їх може привести до обвалів ґрунту стінок траншеї (ями). Для спуску у вузькі траншеї (ями) можна застосувати приставні драбини.

3.7. Перед копанням землі зайдіть зручну, стійку позу. Для попередження сковзання ноги з лопати й утрати рівноваги надавлюйте на лопату підошвою взуття, упираючись при цьому каблуком у плече лопати.

3.8. Копайте (беріть) землю так, щоб лезо лопати розміщувалось від ніг на безпечній відстані. Уникайте попадання під лезо лопати твердих предметів

(метал, каміння, рештки залізобетонних виробів тощо), тому що при цьому лопата може ковзнути й нанести травму.

3.9. Не очищайте лопату від налиплої землі ударами об тверді предмети.

3.10. При гуртовій роботі відстань між працівниками повинна бути не менше, як 2 м (щоб запобігти травмуванню сусіда).

3.11. Не знаходьтесь у траншеях або котлованах під час відкопування їх екскаваторами або іншими механізмами.

3.12. Не вибирайте ґрунт методом підкопу, бо це може привести до обвалу.

3.13. Якщо при вибиранні ґрунту утворюється козирок або на стінках траншеї чи котловану оголюється велике каміння чи валуни, необхідно вийти на поверхню. Після цього дозволяється обрушувати козирок, каміння або валуни.

3.14. Вибраний ґрунт розміщуйте на відстані не менше, як 0,5 м від краю траншеї або котлована.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Приведіть у порядок робоче місце. Очистіть інструмент, пристрої і покладіть у відведене місце.

4.2. Зніміть і очистіть спецодяг.

4.3. Вимиыйте руки й обличчя теплою водою з милом.

4.4. Повідомте керівника робіт про всі неполадки, що виникли під час роботи, та вжиті заходи щодо їх усунення.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1. У разі виявлення під час проведення земляних робіт не зазначених на планах і схемах кабелів, трубопроводів, підземних споруд, незнайомих предметів тощо негайно припиніть роботи, доведіть до відома керівника робіт. Роботи розпочинайте тільки після з'ясування характеру виявлених споруд чи предметів та отримання відповідного дозволу.

5.2 За появи шкідливих газів негайно припиніть роботу, покиньте місце роботи, повідомте керівника робіт.

5.3. Якщо трапився нещасний випадок, то подайте потерпілому долікарську допомогу (самодопомогу), повідомте керівника робіт, при необхідності викличте лікаря.

6. Відповіальність за порушення вимог інструкції з охорони праці

Якщо під час виконання робіт трапилася подія (надзвичайна ситуація, що привела до травмування на виробництві) пов'язана з безпекою життєдіяльності, то керівник структурного підрозділу коледжу, працівник, зобов'язаний негайно

проінформувати про випадок свого безпосередньо керівника, для подальшого термінового інформування про надзвичайну ситуацію адміністрацію коледжу та керівника підрозділу з охорони праці для відповідного реагування.

6.1. При порушенні правил та вимог охорони праці, безпеки життєдіяльності з особами, що допустили порушення, керівник структурного підрозділу забезпечує повторне вивчення працівником (ками) цієї інструкції та проводиться повторний позаплановий інструктаж (бесіда) із працівником.

6.2. За порушення вимог інструкції з ОП та БЖД, в залежності від важкості та наслідків, особи з вини яких виникла надзвичайна ситуація можуть бути притягнуті до дисциплінарної адміністративної, матеріальної або кримінальної відповідальності у встановленому діючим законодавством порядку.

6.3. Дисциплінарна відповідальність полягає в оголошенні зауважень, письмової догани, суворої догани, які оголошуються наказом директора коледжу за результатами розслідування.

6.4. Адміністративна відповідальність може передбачати накладення штрафу та стягнення його через бухгалтерію коледжу. Таке право надано виключно інспекторам Держохоронпраці, що проводять розслідування.

6.5. Матеріальна відповідальність полягає у відшкодуванні збитків особами, з вини яких трапилось руйнування, аварії, знищення матеріальних цінностей, машин, обладнання. Сюди ж відносяться збитки від травматизму. Матеріальне відшкодування проводиться за висновками розслідування інспекторами Держохоронпраці, правоохоронними органами у встановленому законодавством порядку.

6.6. Кримінальна відповідальність здійснюється виключно правоохоронними органами відповідного до чинного законодавства України.

(посада керівника підрозділу (кабінету) — розробника)

(підпис)

(прізвище, ім'я)

Bizi:

Керівник підрозділу з охорони праці коледжу

(підпис)

Тамара Чепіга

(прізвище, ім'я)

Юрисконсульт*

(підпис)

В'ячеслав МАРИЩУК

(прізвище, ім'я)

---

* У разі потреби інструкцію узгоджують з іншими уповноваженими службами, підрозділами і посадовими особами підприємства, перелік яких визначає керівник підрозділу з охорони праці коледжу.